

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Slovenske nacionalne stranke

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 97 19, e: gp@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Ljubljana, 14. januar 2019

mag. Dejan Židan
Predsednik Državnega zbora RS

ZADEVA: Pisna poslanska pobuda

V skladu z 240. in 248. členom Poslovnika Državnega zbora vam posredujem pisno poslansko pobudo v zvezi z natančnim navajanjem zgodovinskih dejstev, ki ga naslavljam na ministra za kulturo Dejana Prešička.

S spoštovanjem!

Zmago Jelinčič Plemeniti,
vodja

V prilogi:

- Pisna poslanska pobuda

VSEBINA PISNE POSLANSKE POBUDE

V imenu Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke podajamo poslansko pobudo ministru za kulturo Dejanu Prešičku v zvezi z doslednim navajanjem nespornih zgodovinskih dejstev v zvezi z ustanovitvijo Ljubljanske Univerze.

V slovenskih medijih je odjeknila novica, da se pripravlja obeležje 100. obletnice Ljubljanske Univerze. Ta podatek ni točen, ker ne upošteva zgodovinske metode preučevanja te problematike oz. nima temeljev v nespornih zgodovinskih dejstvih.

ZGODOVINSKI RAZREZ:

- Leta 1595 je Adam Bohorič postal rektor ljubljanske protestantske stanovske šole (1563-1598), ki je v zadnjem obdobju delovanja pridobila nekatere attribute višje šole.
- V letih od 1597 do 1773 je v Ljubljani deloval jezuitski kolegij, ki je od leta 1619 začel uvajati tudi nekatere višješolske programe. Razvitejše visokošolsko izobraževanje se je v Ljubljani začelo leta 1704, ko so ustanovili stolico za logiko in cerkveno pravo v okviru filozofskega študija. Leta 1705 soustanovili še stolico za fiziko in matematiko, leta 1766 pa stolico za mehaniko. Pokrivali so tudi študij teologije v povezavi s filozofskim študijem. Po ukinitvi jezuitskega reda 1773 je ljubljanska semiuniverza nosila različna imena, na primer Academia Labacensis pa tudi univerza, nazadnje pa se je uveljavilo ime Cesarsko-kraljevi licej v Ljubljani. V osemdesetih letih 18. Stoletja je bil dodatno uveden še medicinsko-kirurški študij. V času jožefinskih reform je bilo delovanje ljubljanskega visokega šolstva za nekaj let prekinjeno.
- V obdobju Ilirskih provinc (1809-1813) so v Ljubljani kot glavnem mestu leta 1810 ustanovili popolno univerzo (Écoles Centrales) z možnostjo študija medicine in kirurgije, inženirstva, arhitekture, prava in teologije. Avstrijska oblast je po zasedbi Ilirskih provinc formalno ustanovila Ilirsko kraljestvo, visoko šolstvo v Ljubljani pa vrnila v stanje pred francosko zasedbo. Po meščanski revoluciji leta 1848 je bil do leta 1850 višješolski študij v Ljubljani ukinjen. Ostal je le študij teologije v okviru ljubljanske škofije¹.
- V obdobju Ilirskih provinc, je ljubljanska univerza ustanovila Botanični vrt, ki od takrat deluje neprekinjeno.
- Prve zahteve po slovenski univerzi so se pojavile že v pomladi narodov 1848-1849 (tedaj so bila za kratek čas v Ljubljani in Gradcu organizirana predavanja iz prava v slovenskem jeziku), ki jih je nato po zamrtju v dobi Bachovega (neo)absolutizma oživilo taborsko gibanje konec 60 let 19. stoletja.

Avstrijska oblast je po mračni revoluciji podobno kot pri nas zaprla številne višje oziroma visokošolske ustanove tudi v sosednjih deželah, na primer v Zagrebu in Gradcu, kjer pa se je univerzitetno izobraževanje znova vzpostavilo hitreje kot v Ljubljani. Vse te institucije, kot začetek svojega delovanja ne navajajo datum njihovega ponovnega zagona po ukinitvi, pač pa prvotno letnico ustanovitve.

Nesporno je, da je bila ljubljanska univerza v času Ilirskih provinc popolna univerza z rektorjem, ki je bil slovenskega rodu.

¹ Dr. Aleš Igljč, Leto 1919-obnova ali ustanovitev Univerze v Ljubljani, Delo, 29.03.2018

Na današnjem območju imamo večstoletno tradicijo višjega in visokega šolstva v Ljubljani. Ravno iz tega razloga, je bila leta 1919 ljubljanska univerza le obnovljena in ne ustanovljena prvič v zgodovini. Zaradi zgodovinskih družbenih sprememb (revolucij) nikjer na svetu ni obstajalo neprekinjeno višje in visoko šolstvo. Na šanghajski lestvici univerz lahko pri ljubljanski univerzi preberemo letnico 1595.

Letos tako obeležujemo 424. obletnico prvotne ustanovitve ljubljanske univerze.

Zato predlagamo, da se:

- **kot letnico ustanovitve upošteva leto 1595 kot letnica prve ustanovitve predhodne višje ali visoke šole.**
- **da se obletnica Univerze praznuje naslednje leto in sicer kot 425. obletnica ustanovitve.**

Za vaš odgovor se vam zahvaljujem.

Zmago Jelinčič Plemeniti,
vodja